

Nieuwe en oude beleidsparadigma's

Bea Cantillon

Centrum voor Sociaal Beleid Herman Deleeck, Universiteit
Antwerpen

Gent, 6 juni 2012

Zorgmodellen doorheen de geschiedenis

- ▶ 19de eeuw : liefdadigheid
- ▶ 20ste eeuw : solidariteit, zorg en bescherming
- ▶ Vanaf 1980 : burgerschapsmodel , autonomie, vrije keuze

3 lagen

- ▶ (semi) residentiële zorg
- ▶ Sociale Uitkeringen
- ▶ Persoonlijk Assistentiebudget

Die in elkaar vervlochten worden

- ▶ **Persoonsvolgend budget**

VN Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap

Bezorgd over het feit dat personen met een handicap nog steeds geconfronteerd worden met obstakels die hun participatie in de samenleving belemmeren

VN Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap

---

de mensenrechten van alle personen met een handicap, met inbegrip van hen die intensievere ondersteuning behoeven bevorderen en beschermen

VN Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap

Het belang van individuele autonomie en onafhankelijkheid, met inbegrip van de vrijheid eigen keuzes te maken

Maar ook : verbondenheid

De erkenning dat afhankelijkheid de kern van elk leven is:

“ ...het feit dat we allemaal ‘ kind van een moeder zijn ‘ en ons leven leiden **in sterk vervlochten afhankelijkheidsrelaties** zou het richtsnoer voor het politieke denken moeten zijn” (Kittay in Martha Nussbaum, 2006, p.188)

én

Verantwoordelijkheid

Autonomie, verbondenheid en verantwoordelijkheid

Daarvoor zijn nodig:

- ▶ Toegankelijke private en publieke ruimte
- ▶ Adequaar inkomen uit arbeid en/of sociale zekerheid
- ▶ Adequate materiële ondersteuning
- ▶ Adequate zorg

Hoe ?

- ▶ Inclusief onderwijs
- ▶ Werk
- ▶ Inkomen
- ▶ Materiële ondersteuning
- ▶ Toegankelijkheid
- ▶ Zorg

Hier focus op

- ▶ Adequate vervangingsinkomens
- ▶ Adequate kostendekking
- ▶ Adequate zorg

Adequaar vervangingsinkomen ?

- ▶ **Bijstand**: selectief
- ▶ **Sociale verzekering**: universeel, na bijdrage

Hoeveel gemiddeld ?

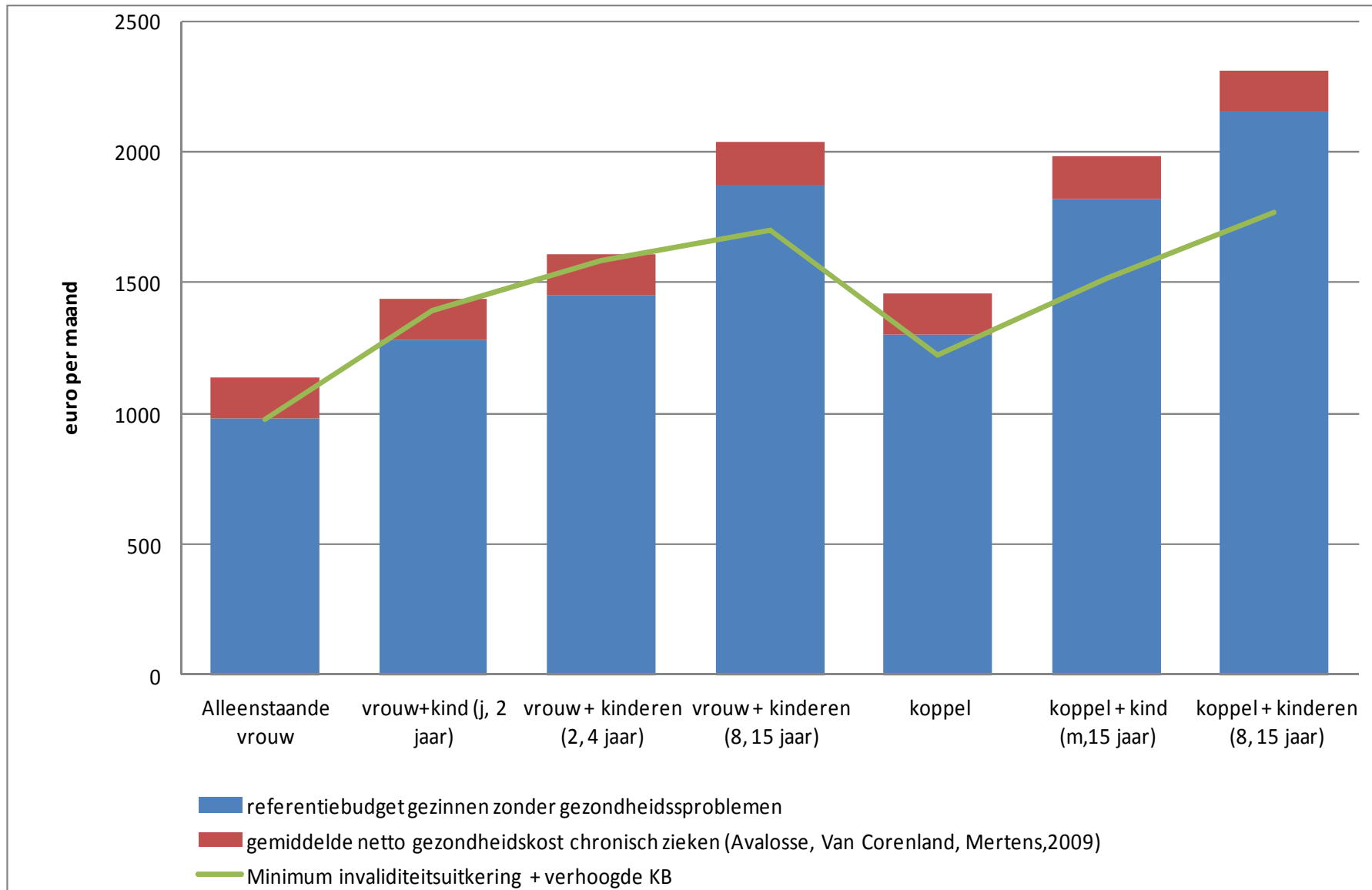
Verzekering:

Invaliditeitsuitkeringen	12.631 euro
Verhoogde kinderbijslagen	3.672 euro

Bijstand:

Integratietegemoetkoming	7.163 euro
--------------------------	------------

lager dan noodzakelijke minimumbudgetten

Loont het om te gaan werken?

	NBI bij uitkering	Meerinkomen door te werken
	€/maand	100%
Na minimumuitkering		
Alleenstaande	976€	32
Eenouder	1604€	11
Koppel met kinderen ten laste	1669€	18
Tweeverdiener met kinderen ten laste	2620€	12
Na maximumuitkering		
Alleenstaande	1426€	-9
Eenouder	2121€	-16
Koppel met kinderen ten laste	2288€	-14
Tweeverdiener met kinderen ten laste	2975€	-2

Adequate kostendekking ?

- ▶ *Universele* uitkeringen: Zorgverzekering, Persoonlijk Assistentiebudget, individuele materiële bijstand
- ▶ *Selectieve* uitkeringen: THB
- ▶ *Dienstencheques*

Hoeveel gemiddeld ?

Universeel

Zorgverzekering 1.382 euro

Selectief

▶ THB 3.112 euro

Universeel

▶ PAB 34.424 euro

▶ IMB 740 euro

Adequate zorg ?

- ▶ *Mantelzorg*
- ▶ *Persoonlijke assistentie*
- ▶ *(Semi) residentiële zorg*

hoeveel gemiddeld?

(Semi)residentieel

26.969 euro

Ambulant

6.405 euro

inkomen of zorgondersteuning?

- ▶ Inkomen, maar
- ▶ Niet altijd mogelijk (Mattheus)
- ▶ Niet altijd adequaat
- ▶ Niet altijd efficiënt

Niet of-of maar én-én-én

Arbeid én sociale uitkeringen

Verzekering én bijstand

Universeel én selectief

Inkomen én zorg

Vlaams, federaal én lokaal

autonomie én verbondenheid

---

solidariteit

« Als rechtvaardigheid dat eist, moeten we uit alle macht proberen die steun te realiseren, zelfs als dat hoge kosten met zich blijkt mee te brengen » (Martha Nussbaum, Grensgebieden van het Recht, Ambo, p.177)

Maar ook efficiëntie en verantwoordelijkheid

- hoe oneigenlijk gebruik vermijden?
- wat is gebruikelijke, onbezoldigde en mantelzorg?
- hoe rekening houden met verschillen in draagkracht naar inkomen en naar behoeften?
- hoe adequate inkomensbescherming koppelen aan werk lonend maken?
- hoe de middelen bundelen en eerlijk verdelen om een adequate begeleiding voor iedere persoon met een handicap mogelijk te maken?

Maar ook efficiëntie en verantwoordelijkheid

---

van het geheel van de middelen, niet alleen binnen de
sector

= verderzetting en verruiming van het maatschappelijk
debat : « Yes, this is fair » (Buene)